

ECZANE İŞLETMECİLİĞİ

Ecz. Songül Afacan YAPRAK

Yurtdışında Eczacılık kavramına kısaca gecen sayıda değinmiştik, Türkiye'den farklı uygulamalardan bahsetmiştim ancak temel işleyişlerde benzerlikler vardı. Bu sayımızda ise ülkemizden çok farklı sistemlere sahip olan ABD'de ki Eczacılık Uygulamalarından bahsedeceğim. Bu ülkede de Eczacılar Avrupa da olduğu gibi çok önemli ve saygın bir meslek grubuna sahipler. Maddi olanakları birçok meslek grubunu geçerek ilk sıralarda yer alıyor.

Eczacılar mesleğe Yardımcı Eczacı olarak başlıyorlar. Eczacılık fakültelerinden mezun olan eczacılar ülkemizde TEB'nin yapmak istediği bir uygulama olan yardımcı eczacı olarak meslek hayatına giriyorlar. Yaklaşık olarak 1500 çalışma saatini tamamlayan yardımcı eczacılar (intern pharmacist) daha sonra Eczacı olabiliyorlar. Devamında sadece bu çalışma saati değil, NAPLEX - NORTH AMERICAN PHARMACIST LICENSURE EXAMINATION ve MPJE- MULTISTATE PHARMACY JURISPRUDENCE EXAMINATION denilen iki sınavı geçmeleri gerekiyor. Naplex, Kuzey Amerika Eczacılık Lisans Sınavı, meslek içerisinde yaşadığımız tüm serbest eczacılık uygulamalarıyla ilgili soruları kapsıyor diyebiliriz. Bunun yanı sıra sorular klinik eczacılık, farmakokinetik, farmakoekonomi, eczane işletmeciliğindeki ticari kavramlar, vs..gibi konuları kapsıyor. Diğer sınav ise MPJE ise tüm eyaletleri kapsayan eyaletlerarası Eczacılık Hukuk Kuralları Sınavı. Burada da hukuk kuralları sigorta uygulamaları vs.. sorularını kapsıyor ve oldukça zor bir sınav. Bu sınavlardan sonra ancak Eczacı unvanını alabiliyorsunuz. Yardımcı Eczacı olarak çalışabilirsiniz ancak, serbest eczane açma hakkınız olmadan, market eczanelerinde veya hastanelerde çalışma hakkına sahip oluyorsunuz. Ancak maddi olarak daha düşük şartlarda çalışıyorsunuz. Güzel olan mezun olan Eczacılar çalışma hayatına başlayıp meslekle ilgili tecrübe kazandıktan sonra bu sınavları geçebilecek düzeye geliyorlar çünkü sınav soruları çoğunlukla günlük meslek hayatımızda yaşanan hasta-eczacı ilişkilerini kapsayan konuları içeriyor. Eğer ülke dışından gelip Eczacılık

yapmak istiyorsanız bu sınavlara (Yabancı Eczacıların Denklik sınavı (Foreign Pharmacy Graduate Equivalency Exam) ekleniyor. Bunun yanında İngilizce dil sınavları ile yeterliliğinizi de (TOEFL vs..) ispatlamak zorundasınız. Bu denklik sınavı yabancı olup yeni mezun olan öğrenciler için kolay bir sınav. Çünkü sınavı daha çok farmakoloji, organik kimya, biyokimya vs.. gibi ders konularının temel bilgilerini içeren sorular oluşturuyor.

Lisansını alan Eczacılar serbest eczacılık, hastaneler, hipermarketler ve ilaç sanayisi vs.. gibi alanlarda çalışabiliyorlar. Kendi Eczanesini açan Eczacı sayısı diğer alanlarda çalışanlara göre daha az, çünkü finans durumumuzun çok iyi olması gerekiyor. Ancak getirisi de çok fazla tabii ki. Büyük ilaç storelarının yanında bu eczanelerde iyi bir şekilde faaliyet gösterebiliyorlar.

Ülkede herkesin özel sigortası bulunuyor. Çalıştığınız özel şirket veya devlet kuruluşları size seçenekleri sunuyor. Bu sigorta şirketleri de kendilerine göre ilaçların ödeme koşullarını belirliyorlar. Bu ülkede yaşayıp eğer sağlık sigortanız yoksa epeyi bir meblayı Doktora, Diş Hekimine ve ilaçlara ödeyeceğiniz anlamına geliyor. İlaçların fiyatları çok pahalı ve hastalar sigortalının karşıladığı şekilde

ilaçların bir kısmını karşılıyorlar. Bu tutar bizim ülkemizde olduğundan çok daha yüksek fiyatlara tekbül ediyor. Sigorta şirketleri her ilacı karşılamıyor veya ülkemizde olduğu gibi daha düşük fiyatlı olan muadillerini ödüyor. Buna göre farkını Eczacı yine hastadan alıyor veya ilacı yine paranızla alıyorsunuz.

Reçetenizle eczaneye gittiğinizde önce sigorta bilgileriniz alınıyor, kontrol ediliyor. Ülkemizde olduğu gibi reçete giriş programları ile kayıt yapılıyor. Çoğunlukla işlem eğer ilaç Eczanede bulunuyorsa 15-20 dk. sürüyor ancak gerekliyse reçete ile ilgili doktorla görüşme yapıldıktan sonra ilaçlarınızı alabiliyorsunuz. İlaçların kullanımında ülkemizden farklı bir çok uygulama var. Örneğin, bazı ilaçları kullanmadan önce doktor sizden önlem olarak karaciğer fonksiyon testleri isteyebiliyor. Ve siz bu testi yaptırmadan asla ilacınızı alamıyorsunuz. Test sonuçlarını ise sizin götürmenize gerek kalmıyor, ilgili kurumdan sigorta şirketi aracılığıyla Eczacı istediği her türlü bilgiyi alabiliyor. İlaçların % 95'i reçeteye alınıyor. Serbest Eczanelerden bile reçeteli ilaçları paranızla alamıyorsunuz. Serbest Eczane ve Market içlerinde reçetesiz olarak satılan, OTC grubu ilaçlar, düşük dozlarda analjezikler, dekonjestanlar, antibakteriyel göz ve kulak damlaları, vitaminler vs.. gibi ilaçlar bulunuyor. Örneğin, Naproksen Sodyum 550 mg. tableti reçetesiz olarak alamıyorsunuz, bunun için doktora gitmeniz gerekiyor. Raflarda 220 mg. lık dozlar bulunuyor. Analjezik olarak ibuprofen tabletler 200 mg. olarak burada sıklıkla kullanılıyor. Ülkemizde reçeteli olduğunu düşünüp reçetesiz olarak satılan sayısız ilaç burada doktor onayı olmadan kullanılmıyor. Antibiyotiklerin kullanımı kesinlikle reçeteli ve gerekmedikçe asla kullanılmıyor. Bunları almak istediğinizde de yine Eczacılar danışabiliyorsunuz.

İlaçlar size sayılı olarak plastik şişede hazırlanıyor. Bu ilaçlar bizde olduğu gibi firmalardan alınan ilaçlar ancak reçetenize göre doktor kaç adet ilaç yazmış ise o sayıdan fazla veya eksik ilaç verilmiyor. Ambalajlarından sayılarla oldukça steril ortamlarda çıkartılıp ilaçlar hazırlanıyor. Şişenin üzerinde, önemli olarak, ilacı aldığınız yerin adresi, telefonu, doktor adı, reçete seri numarası, hasta adı,

ilaç alınış tarihi, son kullanım tarihi, ilacın nasıl kullanılması gerektiği, etken maddenin adı, adedi ve firma adı bulunuyor. Bunları eczacı bilgisayara kaydediyor ve eğer doktor ilacın tekrarı durumunu reçetede belirtmiş ise tekrar aynı seri numarası ile ilacınızı doktora gitmeden alabiliyorsunuz.

Eczaneler gördüğüm kadarıyla çoğunlukla aynı şekilde dizayn edilmiş. Serbest Eczanelerde de reçetesiz satılan ilaç bölümleri var. Bunun yanında sağlık, kozmetik ve diğer tüm bakım ürünlerini temin edebiliyorsunuz. Serbest Eczanelerde Eczacının "çalışma şartı" koşuluyla sahibi başka birisi olabiliyor ve olanaklarınız yeterliyse aynı isimle zincir şeklinde serbest eczanelerde açabiliyorsunuz. Eczacının yardımcısı olarak iki yıllık okulu bitiren Eczacı Teknisyenleri çalışıyor. Bunun dışında hiç kimseye Eczanede çalışma izni verilmiyor. Herhangi bir görev için bile diploma şartı aranıyor.

İlaçlarda reklam serbest ve reçeteli-reçetesiz bir çok ilacın reklamını görsel ve yazılı basında görebiliyorsunuz. Bir bakıyorsunuz Pfizer' in Ceo'su Lipitoru anlatıyor vs.. Ancak bunun doğru olmadığına inanıyorum ne kadar eğitim seviyesi yüksek bir toplum olsa da ve tüm bu profesyonel çalışmalara rağmen yanlış ilaç kullanımı ve bundan dolayı meydana gelen zehirlenme vakalarının sayısı araştırmalara göre bu ülkede çok fazla. Bana göre bu durumun en önemli sebeplerinden birisi hasta ve Eczacı arasındaki ilişkinin yeterli seviyede kurulamamasından kaynaklanıyor. Bu kadar profesyonel çalışan Eczacıların yine de yanlış ilaç vermesi, ilaçların kullanım şekillerinin her ne kadar kutu üzerinde yazılsa da hastalara detaylı olarak açıklanılmamasından dolayı bir çok zehirlenme vakaları mevcut.

Bir diğer konu ülkemizde ilaçların tane ile verilmesi uygulaması sürekli gündemde olan bir konu, tasarruf önlemleri kapsamına alınabileceği bile tartışıldı. Ancak gördüğüm kadarıyla bizlerin bu konuya vermiş olduğu tepki son derece doğrudu, çünkü yıllardır ABD'de sistem buna göre ona göre kurularak yıllardır uygulansa da yapılan araştırmalar yanlış ilaç kullanımından dolayı ölümlerle sonuçlanan durumların en fazla bu ülkede olduğunu gösteriyor. Ayrıca reçeteye tabi olan ilaçlarda verilen adet miktarları da bu ülkede farklılık gösteriyor. TEB'nin vermiş olduğu 6197 sayılı yasa tasarısı değişikliği yürürlüğe girdiği takdirde profesyonel anlamda olması gereken şartların sağlanacağına inanıyorum. Ama bunun yanında ne olursa olsun ülkemiz dışında Eczacılık yapabilmemiz bu şartlarda biraz zor görünüyor. Sadece mezun olmak yeterli değil sürekli mesleki anlamda çalışmak yenilikleri öğrenmek gerekiyor. Bir an önce yeni nesiller için fakültelerimizin Avrupa ve diğer ülkelerde denklik alacak şekilde yönetmeliklerinin değiştirilmesi gerekiyor.